UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sermones prestantissimi viri Ro||berti de Litio: ordinis Minoru[m] sacre theologie professo||ris: pontificis Aquinatis

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.cccccxiij. vi. no.Maij.

Feria tertia: de veritate sacramenti eucharistie. Sermo. lxiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70607

Visual Library

effectū ſacramēti habet in eo ꝙ̄ ſumit:
effectū aūt ſacrificij in eo ꝙ̄ offert: vel ī
his ꝓ q̄bus offertur. Si ergo ꝯſiderek
vt ſacr̄m: habet duplicē effectum. Uno
modo directe ex vi ſacramēti. Alio mō
quaſi ex quadā cōcomitātia. Ex vi q̄dē
ſacr̄i directe hꝫ illū effectū ad quem eſt
inſtitutū: nō eſt aūt inſtitutū ad ſatiſfa-
ciēdū: ſed ad ſpūaliter nutriēdū ꝑ vnio-
nē ad xp̄m ꝛ ad mēbra eiꝰ ſicut ꝛ nutri-
mētū vnik nutrito. Sed q: hmōi vni-
tas fit ꝑ charitatē ex cuiꝰ feruore aliq̄s
conſequik remiſſionē nō ſoluꝫ culpe: ſꝫ
etiā pene: inde eſt ꝙ ex cōſequenti per
quandā cōcomitātiā ad p̄ncipalē effe-
ctū hō ꝯſequek remiſſionē pene: nō q̄-
dē totiꝰ: ſed ſm̄ modū ſue deuotionis
atq; feruoris. Si aūt ꝯſiderek inquā-
tum eſt ſacrificiū: hꝫ vim ſatiſfactiuā:
et prodeſt his ꝑ q̄bus offertur tā viuis
ꝙ̄ defunctis. Sed in ſatiſfactione ma-
gis attēditur affectꝰ offerētis ꝙ̄ quali-
tas oblationis. Quis ergo hec obla-
tio ex ſui quātitate ſufficiat ad ſatiſfa-
ciēdū ꝑ oī pena: tū fit ſatiſfactoria illis
pro quibꝰ offertur: vel etiā ꝓ offerenti-
bus ſm̄ quātitatē ſue deuotiōis: et nō
ꝓ tota pena. Hinc Alex. papa. de ꝯſe.
di.ij. in. c. nihil. ait: Nihil in ſacrificijs
maius eſſe pōt: ꝙ̄ corpꝰ ꝛ ſanguis xp̄i:
nec vlla oblatio hac potior eſt: ſed oēs
hec p̄cellit: q̄ pura ꝯſciētia dn̄o eſt of-
ferēda. ¶ Quartꝰ fructꝰ deuote cōican-
tiū dr̄ defenſio. Defendit vtiq; hoc ſa-
cramentū ꝑſeruando a pctīs futuris.
Ut em̄ ait Tho. vbi. ſ. arti. vj. Peccatū
eſt quedā mors ſpūalis anime. Un̄ hoc
modo preſeruatur aliq̄s a pctō futuro:
quo preſeruatur corpꝰ a morte futura.
Quod quidē fit dupl̄r. Uno mō inquā-
tum hominis natura interius roborak
cōtra interiora corruptiua: ꝛ ſic preſer-
uatur a morte ꝑ cibū ꝛ medicinā. Alio
modo ꝑ hoc ꝙ munik cōtra exteriores
impugnationes: et ſic ꝑſeruak ꝑ arma
quibꝰ munik corpꝰ. Utroq; aūt modo
hoc ſacr̄m cōſeruat a pctō. Nam p̄mo
quidē ꝑ hoc ꝙ xp̄o coniungit ꝑ grām:
roborat ſpiritualē vitā hoīs tanq̄ ſpi-
ritualis cibus ꝛ ſpūalis medicina. ſm̄
illud pſ. ciij. Panis cor hoīs ꝯfirmat.
Et Aug. ſup Job. ait: Securꝰ accede:
panis eſt: nō venenū. Scd̄o inquantū
eſt ſignū paſſionis xp̄i ꝑ quā victi ſunt
demōes repellit ipoꝝ impugnationē.
Unde Chryſ. ſup Job. ait: Ut leones
flammā ſpirantes de menſa dn̄i recedi-
mus terribiles demonibꝰ facti. Notan-
dū tn̄ ꝙ lꝫ hoc ſacr̄m inquātū eſt de ſe
habeat v̄tutē ꝑſeruatiuā a pctō: nō tn̄
aufert hoī poſſibilitateꝫ peccādi: eo ꝙ
hō ī ſtatu vie ē huiꝰ ꝯditiōis ꝙ pōt ffe-
cti in bonum ꝛ in malum. ¶ Quintus
fructus deuote cōicantiū dicik releua-
tio. Si enim homo poſt deuotā cōmu-
nionē in peccatū rueret: facilius ab illo
ſurgere poteſt ꝙ̄ ſi ante illud nō cōmu-
nicaſſet. Ratio eſt: q: vt diximus per ſa-
cram cōmunionē aīa roboratur ꝛ forti-
ficatur: et iō facilꝰ eſt forti reſurgere ꝙ̄
debili. ¶ Sextus fructꝰ deuote cōicantiū
dr̄ cibatio. Cibat vtiq; hoc ſacramentū
ſpūaliter aīam ꝛ multotiēs miraculoſe
reficit ipſum corpus. Dicik em̄ de beata
Katharina de ſenis: ꝙ ſepꝰ cōione ſu-
ſcepta ꝑ dies plurimos ſine cibo ꝛ potu
ꝑſiſtebat abſq; aliqua ſui corꝑis leſiōe.
¶ Septimus fructꝰ dr̄ glorificatio. Fa-
cit etiā hoc ſacramentū ad augmentum
glorie que ſequik ad augmentū gratie.
Quāto em̄ aīa ꝓficit ꝛ creſcit in grā tā-
to copioſiorē gloriā ꝓmerek. Sed q̄ de-
uote ꝛ humiliter ſuſcipit ſacramentum
eucharistie ꝓficit in grā: vt tactū eſt ſu-
perius: iccirco abundātius gloriā obti-
nebit. Currite igik oēs ꝛ cōſciētijs a pec-
catis emūdatis ſacrā cōmunionē acci-
pite: q: ſaluator noſter dixit Joh. vj. Si
quis māducauerit ex hoc pane viuet in
eternum: hic per gratiā et in futuro per
gloriā. In qua viuit ꝛ regnat ipſe ieſus
dei filius cum patre ꝛ ſpirituſancto per
cūcta ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Feria tertia hebdomade ſancte: de ve-
ritate ſacramēti eucharistie in q̄ vere et
realiter ꝯtinetur ipſe xp̄s. Sermo. liiij.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

CAro mea vere eſt cibus: ⁊ ſanguis meꝰ vere eſt potus. Verba ſunt redēptoris nr̄i ori‍ginaliter Joh. vj. Inter cetera fidei noſtre credibilia maximū et admirabile eſt realis ac vera exiſtentia corporis ⁊ ſanguinis xp̄i in ſacramento altaris ſub ſpeciebꝰ panis et vini. Hoc vtiqꝫ niſi fides credat: ſermo non expli‍cat. Verūtn̄ ad ꝯfundendā perfidiā in‍fideliū conſolādoſqꝫ fideles qui id cre‍dūt in hoc ſermone de veritate altiſſimi ſacramēti v̄ba faciemus. Eſt em̄ neceſſa‍riū ſimpliciter credere ⁊ firmiter cōfite‍ri ꝙ a dn̄o ieſu xp̄o audiuimus dictum: carnē. ſ. ſuā vere eſſe cibū: ⁊ ſuū ſangui‍nem vere eſſe potū: ſcꝫ in ſacramēto al‍taris in quo vere et realiter continetur. Ad qd̄ probandū ⁊ fideliter perſuaden‍dum procedemus tripliciter.

Primo per autoritates.
Scd̄o per rationes.
Tertio per exempla.

¶ Qꝛ oēs tā theologi ꝙ̄ ſacra cōcilia et doctores antiqui tenēt ⁊ cōfitent̄ dn̄m Jeſum xp̄m realiter eſſe in ſacro altaris ſub ſpeciebus panis ⁊ vini. Capm̄. j.

PRimo probanda eſt veritas corporis et ſanguinis chriſti i ſacro altaris ꝑ autoritates.
Primo theologoꝝ.
Scd̄o cōciliorꝝ.
Tertio doctorꝝ.

¶ Primo itaqꝫ theologi oēs Rich. ſ. ar ti. j. q. j. Bon̄. par. j. ar. j. q. j. Tho. Sco. ⁊ ceteri di. x. iiij. li. dicūt: ꝙ opi. quorūdā fuit ⁊ error peſſimus ꝙ xp̄s nō eſſet in altari: niſi tm̄ ſicut in ſigno: ⁊ dr̄ mādu‍cari: qꝛ ſignū eius tm̄ accipit̄. Sed iſte error ꝯtrā pietatē fidei eſt: que tantum beneficiū ſibi a deo datū recognoſcit ⁊ gratias agit: ꝙ in carne ſua ⁊ natura ꝓpria ſit nobiſcū. Eſt etiam cōtra ſacra‍menti dignitatem ⁊ excellentiā: in quo relucet diuina potētia ⁊ bonitas altiꝰ ceteris ſacris. Nā cetera ſacra excellit: ⁊ quaſi cōſummatiuū eſt alioꝝ oīm: ſicut charitas oīm virtutum. Manifeſtatur nāqꝫ oīpotentia dei in opis ſingularita‍te. Cū em̄ panis in corpus xp̄i verū ⁊ in‍tegrū in multis altaribus couertit̄ nul‍lo remanente cōi: oſtēdit ſe deus poſſe ſupra oēm potentiā operatiuā in cōuer‍ſione. Et ꝑ hoc ꝙ idē in pluribus locis ſupra imaginatiuā: ⁊ per hoc ꝙ tā ma‍gnum ⁊ integrū in tā parua ſpecie facit exiſtere nō cōtractū: oſtēdit ſe poſſe ſu‍pra potentiā intellectiuā. Error igit̄ p̄‍tactus detractus eſt a quodā Berenga‍rio rome corā. cxiij. ep̄is. vt habetur de ꝯſe. diſt. ij. in. c. ego Berengarius. Ideo catholice dicendum eſt ſm̄ Franciſcū de mayro. in quodam ſermone de corpo‍re chriſti: ꝙ ſub ſpecie panis que videt̄ in hoſtia quattuor eſſe creduntur. Pri‍mo quidem creditur ibi eſſe corpus chri‍ſti ex vi verborum: quia verba conſecra‍tionis de ſolo corpore faciunt mentio‍nem. Secundo eſt ibi ſanguis chriſti ex ꝯcomitantia immediata: quia ſanguis immediate diſponit corpus ad vitam. Tertio eſt ibi anima chriſti ex concomi‍tantia propinqua: quia licꝫ anima non viuificet corpus niſi mediante ſangui‍ne: tamen pertinet ad eandem naturā: ⁊ ideo cōcomitatur ipſum propinque. Quarto eſt ibi diuinitas verbi ex cōco‍mitantia remota: qꝛ licꝫ diuinitas cum tribus precedentibus faciat vnum ſup‍poſitum: tn̄ nō pertinet ad vnā naturā. Similiter etiam in calice iſta quattuor eſſe credūtur: ſed alio ordine. Primo eſt ibi ſanguis ex vi verboꝝ: ꝓ eo ꝙ verba conſecrationis calicis de ſolo ſanguine faciunt mentionē. Scd̄o eſt ibi corpus ex concomitātia immediata: qꝛ corpus ſanguinis eſt immediatum receptacu‍lum. Tertio eſt ibi anima ex concomitā‍tia ꝓpinqua: qꝛ ꝑtinet ad eandē natu‍ram humanā. Quarto eſt ibi diuinitas ex cōcomitantia remota: qꝛ nō pertinet ad eandem naturā: ſ̄ tm̄ ad idē ſuppo‍ſitum. Et iſta q̄ttuor ſignificauit ſalua‍tor nr̄ ibi eſſe dicēs Joh. vj. Ego ſū pa

nis.ꝑ hoc dās intelligi corpus. Et ſubiūgit:viuus.ꝑ hoc denotās aīam ꝑ quā corpus viuificaꝶ. Et qꝛ aīa ſine corporeo ſanguine viuificari nō pōt:iō ſubintelligiꝶ hic ſanguis. Deinde addit:q̄ de celo deſcēdi ꝓpter diuinitatē. Quare totus xp̄s ꝯtineꝶ ſub ſpecie panis:⁊ totꝰ ſub ſpecie vini. Scđo ad oſtēdēdā veritatē ſacr̄i facit autoritas ſacroꝝ ꝯciliorꝝ. Scribiꝶ eñ ex̄ de cele. miſſa.i.c.cū marthe. Dr̄ hoc ſacr̄m myſteriū fidei:qm̄ aliud ibi crediꝶ q̄z cernaꝶ:⁊ aliud ibi cernitur q̄z credaꝶ. Spēs panis ⁊ vini cernitur:⁊ crediꝶ veritas carnis ⁊ ſanguinis xp̄i. Et ex̄ i.c.j.de ſum.tri.⁊ fi.ca.ſic ſcribiꝶ: Una eſt fideliū vlis eccl̄ia extra quā nullus oīno ſaluaꝶ:i qua idē ipſe ſacerdos eſt ⁊ ſacrificiū ieſus xp̄s:cuius corpus ⁊ ſanguis in ſacr̄o altaris ſub ſpeciebus panis ⁊ vini veraciter ꝯtinetur trāſſubſtāciatis pane in corpus:⁊ vino in ſanguinē virtute diuina:vt ad ꝑficiēdum myſteriū vnitatis accipiamus ipſi de ſuo qđ accepit ipſe de nr̄o. Sed ꝓpter dicta in ꝑall.c.cuꝫ marthe.notāda ſunt ſm̄ Fran.de may.quattuor documēta. Primū ꝙ in hoc ſacr̄o ꝓprie non videꝶ xp̄s oculo corporali: qꝛ accidētia q̄ ibi cernunꝶ nō ſunt i corpore xp̄i ſicut in ſubiecto. Et ſi q̄raꝶ quare xp̄s in hoc ſacr̄o corpus ſuū dedit nobis velatum ſub accidētibꝰ. Reſpōderi pōt ſm̄ Frā. vbi.ſ. ꝙ id fecit ꝓpter quattuor rōnes. Prima eſt ꝓpter humilitatē: vt.ſ.hoīes in hoc ſacr̄o humiliarenꝶ credentes ea q̄ ſunt ſupra intellectū:in hoc eñ ſacr̄o valde neceſſaria eſt captiuatio intellectus in obſequium xp̄i. Scđa rō eſt propter fidelitatē:vt.ſ.fides habeat meritum:qꝛ vt Grego.dicit in homel. Fides nō habet merituꝫ vbi humana rō p̄bet experimentum. Tertia rō eſt ꝓpter indignitatē.ſ.quoad malos qui īdigni ſunt clare ꝯſpicere corpꝰ dn̄i ieſu xp̄i. Quarta rō eſt ꝓpter ībecillitatē quoad oēs: qꝛ claritatē corpis ieſu xp̄i nullus viator naturaliter pōt inſpicere. Scđm documentū ꝙ lꝫ ꝓprie ibi nō videaꝶ xp̄s: tn̄ nō errāt fideles qui dicūt dn̄m ſe vidiſſe in manibus ſacerdotis: qꝛ nullus errat:cuius verba poſſunt verificari eo mō quo verificaꝶ ſcriptura diuina: in q̄ dr̄:ꝙ aliqui viderūt deū oculo corporali:ſicut de Moyſe dr̄:ꝙ vidit dn̄m cernendo corporalem rubum Exo.iij. non ꝙ ibi viderit diuinitatē:ſed qꝛ dn̄s aſſiſtebat illi rubo. Et ita corpꝰ xp̄i ſuo mō aſſiſtit ſpeciebus q̄ in hoc ſacramento cernuntur. ¶ Tertium documentum: ꝙ in hoc ſacramento adoratio non eſt dirigenda ad illud qđ cerniꝶ:ſed ad illud qđ creditur tm̄: qꝛ illud eſt dignum adoratiōe. ¶ Quartū documētū:ꝙ añ cōpleta verba ꝯſecrationis hoſtia nō eſt adoranda donec eleueꝶ a ſacerdote vel adoreꝶ:qꝛ nōdum ibi conſtat eſſe corpꝰ xp̄i. Tertio ad oſtendendā veritatem ſacramenti ſunt autoritates ſctōꝝ doctorum. Ex quibus oībus quattuor tm̄ inducemus noīatiſſimos ⁊ famoſos doctores.ſ. Ambroſiū: Auguſtinū: Gregorium:⁊ Hilariū. Amb. eñ in li.de ſacramētis:⁊ poniꝶ de ꝯſe.di.ij.in.c.panis.ij.ait: Panis eſt in altari vſitatus ante verba ſacramētoꝝ: vbi aūt acceſſit conſecratio:de pane fit caro xp̄i. Et idem in li.de officijs.⁊ habetur in.c.ante benedictionē.de ꝯſe.di.ij. Ante bn̄dictionem alia ſpecies noīaꝶ: poſt benedictionem corpus ſignificaꝶ. Et idem de ꝯſe.di.ij.in.c.reuera.ait: Hoc qđ cōficimus corpus ex virgine eſt. Et idē de ꝯſe.di.ij.in c.oīa.ita pulchre loquiꝶ: Oīa quecūq; voluit dn̄s fecit i celo ⁊ in terra:⁊ quia voluit ſic factuꝫ eſt. Ita lꝫ figura panis ⁊ vini videatur: nihil tn̄ aliud q̄z caro chriſti ⁊ ſanguis poſt conſecrationem credenda ſunt. Un̄ ipſa veritas ad diſcipulos hec inquit: caro mea eſt pro mūdi vita. Et vt mirabiliꝰ loquar: nō alia plane q̄z que nata eſt de maria ⁊ paſſa eſt in cruce:⁊ reſurrexit de ſepulcro. Et Aug.de ꝯſe.di.ij.c.nos autē.dicit: Nos aūt in ſpecie panis ⁊ vini quā videmus res inuiſibiles.i. carnem ⁊ ſanguinem honoramus. ⁊ idē in.c.non omnis. Nō

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ois panis ſed accipiens bñdictionē xpi
fit corpus xpi. Et idem in epl'a ad Pyre
neū. Perfectus panis de celo: corp⁹ eſt
ex virgine. Greg. aūt in homel'. paſcha-
li. ⁊ habetur in. c. quid ſit. de ꝯſe. diſt. ij.
Myſteriū fidei đr qđ credere debes ꝙ
ibi ſalus noſtra cōſiſtat. Prouidens eñ
nobis dñs dedit hoc ſacramentū ſalu-
tis: vt q꞉ nos quotidie peccamus: ⁊ ille
iam mori nō pōt: per illud ſacramentū
remiſſionē cōſequamur. Quotidie eñ
ipſe comeditur ⁊ bibitur in veritate: ſ꞉
integer ⁊ viuus atq꞉ immaculatus per
manet. Et ideo magnum ⁊ pauendū eſt
myſteriū: q꞉ aliud videt꞉ ⁊ aliud intelli
gitur. Hilarius de ꝯſe. diſt. ij. c. corpus.
ij. ita loquitur: Corpus xpi qđ ſumitur
de altari figura eſt: dum panis ⁊ vinū
extra videtur: veritas aūt dum corpus
⁊ ſanguis chriſti in veritate interi⁹ cre-
ditur. Cōfiteri igitur debemus ⁊ indu-
bie credere dñm ieſum xp̄m in ſacro al-
taris ſꝫe ⁊ realiter contineri.

¶ Q rationibus fidelibus probari pōt
etſi non demonſtratiuis veritas carnis
⁊ ſanguinis chriſti in ſacramēto eucha
riſtie. Cap. ij.

Secundo ꝓbanda eſt veritas
corporis ⁊ ſanguinis xpi in
ſacro admirabili euchariſtie
per rōnes nō quidē natura-
les ⁊ demōſtratiuas ſed fide
les ac perſuaſiuas. Et colligi pñt princi
paliter tres.

Prima đr diſtantiua.
Scđa cōceptiua.
Tertia cōmutatiua.

¶ Prima đr diſtātiua. Maior eñ diſtā-
tia eſt: vt dicit Boñ. di. x. iiij. parte. ij. ar.
j. q. j. inter ens ⁊ nō ens: q̄ꝫ inter ens ⁊
ens. Si ergo deus potuit de nihilo pro
ducere oīa que ſunt in celo ⁊ ī terra: cur
non poterit mutare vnum ens in aliud
ens: ⁊ conuertere panem in carnē: ⁊ vi-
num in ſanguinem? Ideo Amb. in lib.
de ſacramētis ait: De totius mūdi ope
ribus legiſtis: q꞉ ipſe dixit ⁊ facta ſunt:
ipſe mandauit ⁊ creata ſunt. pſ. cxlviij.
Sermo igitur qui potuit ex nihilo face
re qđ nō erat: nō poterat ea que ſunt in
id mutare qđ nō erat? Nō eſt enim mi-
nus dare q̄ꝫ mutare nouas naturas re-
bus. ¶ Scđa ratio đr ꝯceptiua. Si cor
pus xpi ſupernaturaliter ⁊ miraculoſe
potuit a virgine concipi: cur nō poterit
in ſacro ex miraculo realiter contineri.
Ideo ait Amb. vbi. ſ. Quid hic queris
nature ordinē in chriſti corpore: cū p̄ter
naturam ſit ipſe dñs natus ex virgine.
Sed nō immerito dubitari pōt vtrum
nobilior ſit virtus tranſſubſtātiandi pa
nem in carnem: ⁊ vinū in ſanguinē xpi
virtute virginis ipſum cōcipientis. Et
nōnulli tenere voluerūt ꝙ ſic: tum q꞉ ſa
cerdos cōficit corpus xpi paucioribus
verbis q̄ꝫ cōceperit virgo: tum q꞉ virt⁹
cōceptionis in virgine terminata fuit
ad corpus xpi paſſibile ⁊ mortale: ⁊ vir
tus tranſſubſtantiandi terminatur ad
corpus chriſti impaſſibile ⁊ immortale.
Cōtra iſtos tñ ſic aſſerētes dicit Boñ. x.
di. iiij. vbi. ſ. q. ij. ꝙ dupliciter eſt loqui
de virtute tranſſubſtantiante ⁊ de cōci
piente. Uno mō ꝓut ſunt in ſuo fonte
⁊ primo principio: vt dicat꞉ virtus con-
cipiendi: que operata eſt cōceptionem
principaliter: ⁊ ꝓpria autoritate: ⁊ ſimi
liter virtus tranſſubſtantiandi: ⁊ ſic nō
eſt cōpunctio ſꝫm magis ⁊ minus in ſe:
cū ſit vna ⁊ eadē virtus diuina nō intē
ſa nec remiſſa. Sed ſi ipſa comparet꞉ ad
manifeſtationē factā ꝑ hos effectus iu-
dicandum eſt ꝙ ſe habēt ſicut exceden-
tia ⁊ exceſſa: lꝫ enim vtrūq꞉ ſit nobiliſſi-
mum: ⁊ oſtendat potentiā eſſe ſummā:
in cōceptione tñ magis laudatur maie
ſtas diuina: ⁊ in trāſſubſtātiatione ma
gis captiuat꞉ ratio noſtra. Scđo modo
poſſumus loqui de hac duplici virtute
ꝓut dicitur cōmunicari creature ſꝫm ꝙ
dicitur ꝙ virgini data eſt poteſtas con
cipiēdi: ⁊ ſacerdoti per verbū poteſtas
cōficiendi: ⁊ ſic loquēdo ſimpliciter vir
tus cōcipiēdi dignior: excellētior: ⁊ no-
bilior eſt: tū q꞉ ſubiectū magis nobili-
tat. Maius eñ eſt eſſe matrē dei q̄ꝫ eſſe

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſacerdotē: tū qꝛ actio eſt ſingularioꝛ et
ꝑclarioꝛ. Maius em̄ eſt cōcipere ꝙ ꝯfi
cere: qꝛ terminus actionis plus accipit
a cōcipiente matre q̄ȝ a ꝯficiente ſacer
dote. Accepit em̄ a matre humanitatē
⁊ eſſe. In ꝯſeratione ṽo corporis chriſti
nō accipit eſſe. Icirco reſpondendū eſt
his, q̄ ꝯriū tenere voluere dicentes virgi
nem cōcepiſſe xp̄m mediantibus pluri-
bus verbis q̄ȝ ſacerdos cōficiat. Quos
neſcio ſi inſanos aut ignorantes nomi
nem: eo ꝙ cōparatio iſta nulla eſt: quia
verba ſunt de neceſſitate ꝯſecrationis:
nō aūt ꝯceptiōis. Vñ ſi ſacerdos nūq̄ȝ
ꝓferret verba nunq̄ȝ cōſecraret. Beatiſ-
ſima aūt virgo nō cōcepit chriſtuȝ ex vi
verboꝝ: ſed ex merito virtutum ſuarū:
ob qḋ poſito ꝙ cum dixit: Ecce ancilla
dñi obmutuiſſet: remanētibus in ea tñ
virtutibus ſupradictis adhuc cōcepiſ-
ſet chriſtum. Similiter male intelligūt
qui virtutē tranſſubſtantiandi hoc mō
preferunt virtuti cōcipiendi: qꝛ illa ter
minat̄ ad corpus impaſſibile ⁊ immor-
tale ⁊c. Nam arguunt quaſi corpus xp̄i
conſecratione fieret. Sed certe non fit.
Nam non fit eius humanitas: qꝛ facta
eſt in conceptione: non fit gloria corpo-
ris: qꝛ facta eſt in reſurrectione: non fit
perfecta etas: qꝛ etas trigintatrium an
noꝛuȝ ſpacio eſt perfecta. vnde argumē
tum deficit vt diximus: qꝛ arguit acſi fa
ceret: ſed per conſecrationem nihil no-
uum fit. Sȝ hoc ſolum fit vt qḋ erat in
celo perfectū ⁊ glorioſum: idem ſine mu
tatione ſui fit in ſacramēto virtute trāſ
ſubſtantiādi. ¶ Tertia ratio manudu-
cens nos vt firmiter credamus corpus
xp̄i eſſe in ſacramento altaris dꝛ cōmu-
tatiua. Nam legimus ſepius fuiſſe per
diuinam virtutem immutatam naturā
Iō Amb. in. c. reuera. de ꝯſe. di. ij. in q̄t:
Forte dices aliud video: quō tu mihi aſ
ſeris ꝙ corpus xp̄i accipiam? Et hoc no
bis adhuc ſupereſt vt ꝓbemus: quātis
igitur vtimur exēplis vt ꝓbemus hoc
nō eſſe qḋ natura formauit ſed qḋ bñ-
dictio cōſecrauit maioremq̄ȝ vim eſſe be-
nedictionis q̄ȝ nature: quia benedictio
ne etiam natura ipſa mutatur. Virgā
tenebat moyſes ⁊ proiecit eam ⁊ facta
eſt ſerpens. Ruſus apprehēdit caudā
ſerpentis ⁊ in virge naturā reuertitur.
Vides ergo ꝓphetica gratia bis muta
tam eſſe naturam: ⁊ ſerpentis: ⁊ virge.
Currebant egypti flumina puro meatu
aquarū: ſubito de fontiū venis ſanguis
cepit erūpere: nō erat potus in fluuijs.
Rurſus ad ꝓphete p̄ces cruoꝛ ceſſauit:
fluminū aquaꝝ natura remeauit. Circū
cluſus erat vndiq̄ȝ ppl's hebreoꝝ. Vinc
egyptijs vallatus: inde mari clauſus.
Virgaȝ leuauit moyſes: ſeparauit ſe aq̄
⁊ in muroꝝ ſpecie cōgelauit: atq̄ȝ inter
vndas via pedeſtris apparuit. Iorda
nis retrorſum cōuerſus contra naturā
in ſui fontis reuertit̄ exordiū. Nōne da
ret naturā ⁊ maritimoꝝ fluctuū: vel flu
uialis curſus eſſe mutatā. Sitiebat po
pulus patruȝ: tetigit moyſes petram ⁊
aqua de petra fluxit. Nunquid nō p̄ter
naturam operata eſt gratia: vt aquā vo
meret petra quam nō habebat natura?
Marath fluuius amariſſimus erat: vt
ſitiens populus bibere nō poſſet: miſit
moyſes lignū in aquā ⁊ amaritudinem
ſuā aq̄rū natura depoſuit: quā infuſa ſu
bito gr̄a tēperauit. Sub heliſeo ꝓpha
vni ex filijs ꝓphetarū excuſſuȝ eſt ferrū
de ſecuri: ⁊ ſtatim merſuȝ eſt. Rogauit
heliſeū qui amiſerat ferrū: vt illud ſibi
acquireret. Miſit heliſeus lignum in
aquaȝ ⁊ natauit ferrum: vtiq̄ȝ ⁊ hoc p̄
ter naturā factū eſſe cognouimus. Gra
uioꝛ eſt ferri ſpecies q̄ȝ aquaruȝ liquoꝛ.
Aduertimus igit̄ maioris potentie eſſe
gratiam q̄ȝ naturam: ⁊ adhuc tñ ꝓphe
tice benedictionis miramur gratiaȝ: q̄
ſi tantū valuit humana bñdictio vt na
turam cōuerteret: quid dicemus de ipſa
conſecratiōe diuina: vbi ipſa verba dñi
ſaluatoris operantur. Nam ſacramētū
iſtud qḋ accipis chriſti ſermone conficit
tur. hec Amb. Qui in talibus ⁊ ſimilibus
exemplis nobis oſtendit quanta poteſt
magnus ⁊ excelſus deus: cuius poteſta

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ti atq; virtuti immenſe ⁊ infinite aſcribuntur omnia miracula ſacramenti altaris.

¶ Qualiter miracula ⁊ exempla operata in ſacramento altaris oſtendunt vere ibi eſſe corpus chriſti.

Capitulum. iij.

TErtio ꝓbanda eſt veritas ſacramenti per exempla. Nam deus bñdictus etſi nõ ſemꝑ q̃nq; tñ ad cõfuſionẽ cordiũ inflatoꝝ multa de hoc ſacro oſtẽdit mira atq; ſtupẽda. Inter q̃ illud vnuꝫ eſt celeberrimũ ac memoria dignũ qͦd euenit dum ſctũs Antonius de padua Arimini ꝑdicabat. Ibi nãq; hereticꝰ quidam aderat q̃ male ſentiebat de corpore xp̄i: atq; ĩ cõtemptũ corporis xp̄i hoſtias nõ cõſecratas ſepius aſino ſuo ꝓbebat in cibũ. Cum vero hoc innotuiſſet Antonio fidei defenſori acerrimo: illuꝫ ad ſevocatũ dure redarguit: veritatẽq; ſacri ei fideliter ꝑſuaſit. Cũ vero ille pertinax ĩ ſuo ſenſu maneret: aſſereretq; aſinũ ſuũ ꝑſepe tali cibo fore depaſtũ: cõuenit cũ eo Antonius: vt de hoc experientia fieret ꝑ dies tres aſinus ſine cibo tranſiret: ⁊ die tertia Antonius in foro celebrata miſſa: ⁊ reſeruato ſacro illud inter hoſtias non cõſecratas reponeret atq; illo mõ aſinus famelicus inuitaretur ad pabulũ qͦd cũ factũ fuiſſet coraꝫ multitudine maxima aĩal illud appropinquãs ſponte in qua corpus xp̄i ĩtra hoſtias nõ ꝯſecratas reuerẽter reconditum erat ⁊ miraculo dei cognouit dñm ſuũ: ⁊ caput ⁊ pedes inclinãs humiliter adorauit: neq; cura ſibi fuit de cibo: q̃uis indigeat. Cũq; verberibus ab illo heretico augeret: traheret: ⁊ volueret ſemꝑ faciebat vt prius ob qͦd hereticus ille et alij ꝙplurimi oĩ errore depoſito ad verã fidẽ redierit. Antonius aũt deo gratias referẽs ſacrm̃ honorifice in loco debito poſuit ⁊ ꝯſeruauit. De multis etiã cõpertũ eſt ꝙ ex priuilegio ſpãli corpꝰ xp̄i viderũt aut in ſpecie pueri: aut carnis: aut ſanguinis. Qͦd fit ſm̃ Tho. iij. parte. q. lxvj. ar. vj. ꝑ immutationẽ oculoꝝ ſuoꝝ q̃ ſic vidẽt: quoꝝ oculi ĩmutãt ac ſi expſſe viderẽt exterius carnem aut ſanguinẽ vel puerũ nulla trãſmutatione facta ex parte ſacri. Qͦd pꝫ ex eo quia alijs videt ſub ſpecie panis. Nec tñ hic ꝑtinet ad aliquã deceptionem: q2 talis ſpẽs diuinitus format in oculo ad aliquã veritatẽ figurãdã. ad hoc. ſ. ꝙ manifeſtet vere corpus xp̄i eſſe ſub hoc ſacro ſicut etiã xp̄s abſq; deceptione appuit diſcipulis eũtibus in emaus. Dicit em̃ Aug. in li. q. euãgelij: ꝙ cũ fictio nr̃a refert ad aliquã ſignificationẽ nõ eſt mẽdaciũ: ſed aliq̃ figura. Sũt itaq; multa huius ſacri ꝑclariſſima teſtimonia: q̃ tñ oĩa ſi deeſſent ſufficere nobis dꝫ verbuꝫ xp̄i dicentis Mat. xxvj. Hoc eſt corpus meũ: de quo dicere poſſumꝰ qͦd yſaac dixit dũ filiũ tãgebat Geñ. xxvij. Vox q̃dẽ vox iacob eſt: ſed manus manus ſunt Eſau. Nã in tactu ⁊ in odoratu Eſau eũ repñtabat: in voce tñ iacob eũ ꝯfitebat. Sic in hoc admirabili ſacro ſenſibꝰ nr̃is ſcꝫ viſui: odoratui: guſtui: ⁊ tactui: accidẽtia panis ſe offerunt: ſed ipſi auditui veritas carnis xp̄i. O igit ineffabile ſacrm̃ o inexplicabile ſignũ amoris ieſu xp̄i: o deniq; triũphale priuilegiũ nobis exhibitũ. Nõ eſt em̃ aut fuit aliq̃ñ tã grãdis natio: q̃ habeat deos appropinquãtes ſibi: ſicut adeſt nobis deus nr̃: ergo ĩ oĩ deuotione qua poſſumus celebremꝰ huius ſacri myſteria quo nobis adueniat gr̃a: ⁊ tandẽ perẽnis ⁊ eterna gl̃ia: in q̃ ipſe dñs ieſus viuit ⁊ regnat cuꝫ patre ⁊ ſpiritu ſancto per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria q̃rta hebdomade ſctẽ de ſacro euchariſtie ad qͦd deuote ſuſcipiendũ fideles inuigilare debẽt Sermo. lxv.

ACcepit paneꝫ ⁊ gratias agens fregit ⁊ dixit: Accipite ⁊ manducate: hoc eſt corpus meũ quod pro vobis tradetur: hoc facite in meaꝫ cõmemorationẽ.